

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Komorowski

Protokolant: st. prot. sąd. Karolina Tomiak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Wojskowej delegowanego do Prokuratury Okręgowej Agnieszki Hildebrandt

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2015 roku

sprawy **B. K. (K.)**

oskarżonego o przestępstwo z art. 178a§ 1 i 4 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 10 września 2014 roku, sygn. akt VI K 692/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie 1. wyroku podstawę warunkowego zawieszenia orzeczonej kary pozbawienia wolności uzupełnia o przepis art. 69 § 4 k.k.,
2. w pozostałym zakresie utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy,
3. zwalnia oskarżonego z obowiązku poniesienia kosztów procesu za postępowanie odwoławcze i nie wymierza mu opłaty za II instancję.

SSO Jarosław Komorowski

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 września 2014 roku Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie o sygn. akt VI K 692/14 uznał oskarżonego B. K. za winnego tego, że w dniu 4 czerwca 2014 roku w P., na ul. (...), będąc prawomocnie skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto i W. o sygnaturze akt VI K 1929/11, za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości i wbrew obowiązującemu w okresie od 23.12.2011 roku do 23.12.2014 roku zakazowi prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonemu tym samym wyrokiem, kierował samochodem marki R. (...), numer rejestracyjny (...), będąc w stanie nietrzeźwym, pierwsze badanie urządzeniem D. K. o godz. 17:40 wykazało 0,42 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, drugie tym samym urządzeniem o godz. 17:55 wykazało 0,37 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, trzecie badanie urządzeniem Alkometr A2.0 o godz. 18:59 wykazało 0,22 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, a czwarte badanie o godz. 19:21 wykazało 0,22 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, tj. przestępstwa z art. 178a § 1 i 4 k.k.

i za to skazał:

1. na podstawie art. 178a § 4 k.k. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres próby 5 lat,

2. na podstawie art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów na okres 4 lat,
3. na podstawie art. 72 § 1 pkt 5 k.k., w okresie próby, zobowiązał oskarżonego do powstrzymania się od nadużywania alkoholu,
4. na podstawie art. 72 § 1 pkt 6a k.k., w okresie próby, zobowiązał oskarżonego do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych,
5. na podstawie art. 73 § 1 k.k., w okresie próby, oddał oskarżonego pod dozór kuratora,
6. na podstawie art. 49 § 2 k.k. orzekł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w wysokości 1.000 złotych,
7. na podstawie art. 626 § 1 k.p.k., art. 633 k.p.k. i art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. z 1983 r., nr 49, poz. 223 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (Dz. U. z dnia 26 czerwca 2003 r.), zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania w całości, w wysokości 198,82 złotych oraz opłatę w wysokości 300 złotych.

Od powyższego wyroku apelację wniósł prokurator, zaskarżając go w całości na niekorzyść oskarżonego K..

Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść polegający na wysnuciu z okoliczności dotyczących osoby sprawcy błędnego wniosku, że warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec B. K. będzie wystarczające dla osiągnięcia celów kary w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa oraz celów prewencji ogólnej,
2. obrazę prawa materialnego tj. art. 69 § 4 k.k. poprzez jego niezastosowanie w podstawie prawnej warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec B. K. za przestępstwo z art. 178a § 1 i 4 k.k.,
3. obrazę przepisów postępowania tj. art. 387 § 2 i 3 k.p.k. mającą wpływ na treść orzeczenia polegającą na uzupełnieniu w wyroku treści wniosku oskarżonego o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie uzgodnionej z oskarżonym kary bez przeprowadzenia postępowania dowodowego.

Wobec powyższego apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora okazała się zasadna tylko w części dotyczącej podstawy warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej wobec oskarżonego B. K. kary pozbawienia wolności. W pozostałym zakresie apelacja prokuratora nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie niniejszego wyводу zaznaczyć należy, że kwestionowany przez prokuratora wyrok został wydany w trybie art. 387 k.p.k. Skazanie bez przeprowadzania postępowania dowodowego, nazywane najczęściej dobrowolnym poddaniem się karze przez oskarżonego (art. 387 k.p.k.), poprzedza zawarcie swoistego porozumienia pomiędzy oskarżonym a sądem orzekającym, w efekcie którego tenże sąd jest zobligowany do wydania orzeczenia zgodnego z wnioskiem co do wszystkich zawartych w nim rozstrzygnięć, a więc zarówno w zakresie kar (rodzaj, wymiar, sposób wykonania), jak i środków karnych. Wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzależnione jest od stwierdzenia, że okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości, przy czym wymóg ten odnosi się nie tylko do zasadniczej kwestii samego sprawstwa oskarżonego w zakresie zarzucanego mu czynu, ale i do wszelkich okoliczności ważących na kształcie i rozmiarze odpowiedzialności karnej za ten czyn. Warunkiem

uwzględnienia wniosku na podstawie art. 387 § 1 k.p.k. jest również brak sprzeciwu stron postępowania, który może zostać zgłoszony ustnie przed sądem lub przekazany na piśmie. Już w tym miejscu zaznaczyć trzeba, że brak reakcji ze strony pokrzywdzonego i prokuratora oznacza niesprzeciwianie się wydaniu wyroku w trybie art. 387 k.p.k., gdyż przepis art. 387 § 2 k.p.k. wprowadził zasadę zgody domniemanej. A zatem, sama nieobecność prokuratora lub pokrzywdzonego na rozprawie - w sytuacji prawidłowego zawiadomienia o jej terminie - nie wyklucza samej możliwości wyrokowania w trybie art. 387 k.p.k. (por. wyrok SN z dnia 8 października 2009 r., V KK 29/09, Lex nr 529673).

Analiza kwestionowanego przez prokuratora wyroku oraz zgromadzonych w sprawie materiałów pozwala uznać, że Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione na rozprawie głównej i na ich podstawie dokonał trafnych ustaleń faktycznych. W oparciu o lekturę uzasadnienia zaskarżonego wyroku realizującego dyspozycję art. 424 § 1 k.p.k. można jednoznacznie stwierdzić, że sprawstwo i wina oskarżonego B. K. co do dopuszczenia się występku z art. 178a § 1 i 4 k.k. nie budziły żadnych wątpliwości. Co istotne przy tym, zgromadzone w sprawie dowody pozwoliły ustalić także wszystkie te okoliczności inkryminowanego zdarzenia, które winny znaleźć odzwierciedlenie w wymiarze orzeczonej wobec oskarżonego kary.

W szczególności Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że oskarżony poruszał się ulicami Poznania samochodem marki R. (...)około godziny 17.40, mając 0,42 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu i to po tym, jak około godziny 13.00 spożywał alkohol. Poza tym uznał, że oskarżony dopuścił się zarzuconego mu czynu z zamiarem wynikowym a nie bezpośrednim. Mając na uwadze ww. okoliczności oraz właściwości i warunki osobiste oskarżonego, a zwłaszcza jego postawę w toku procesu, uprzednią dwukrotną karalność za przestępstwa oraz pozytywną opinię w miejscu zamieszkania a także nagminność tego typu przestępstw Sąd Rejonowy stwierdził, że zaproponowana przez oskarżonego na rozprawie w dniu 10 września 2014 kara 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby, połączona z zakazem prowadzenia pojazdów na okres 4 lat, zobowiązaniem do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu, udziałem w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych, dozorem kuratora oraz świadczeniem pieniężnym w kwocie 1000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej spełni wobec B. K.swoje cele, czemu dał wyraz w wydanym postanowieniu (k. 42) oraz negowanym przez prokuratora wyroku (k. 43-45).

Wbrew twierdzeniom prokuratora, zgodzić należy się z Sądem Rejonowym, że w świetle okoliczności niniejszej sprawy istnieją uzasadnione podstawy aby uznać, że orzeczona kara pozbawienia wolności oraz zastosowane środki karne stanowią trafną reakcję karną za przypisane oskarżonemu przestępstwo i to pomimo tego, że zasadnicza kara 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności - zgodnie z wnioskiem oskarżonego - została orzeczona z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby.

W tym miejscu wskazać trzeba, że dobrodziejstwo probacji jest swoistym środkiem polityki karnej stosowanym wobec sprawców nadających się do oddziaływań resocjalizacyjnych w warunkach wolnościowych. Przesłanką decydującą o tym, czy kara ma być orzeczona w postaci bezwzględnej, czy też z warunkowym zawieszeniem jej wykonania jest ocena, w jakiej postaci kara ta osiągnie cele wobec sprawcy przestępstwa. Uzależniona jest więc od tego, czy istnieją wystarczające podstawy do skonstruowania wobec niego pozytywnej prognozy kryminologicznej. Swoje przekonanie w tym zakresie sąd opiera na obiektywnych przesłankach w postaci postawy sprawcy, jego właściwości i warunków osobistych, dotychczasowego sposobu życia oraz zachowania się po popełnieniu przestępstwa. Z jednoznacznego brzmienia przepisu art. 69 § 4 zd. 2 k.p.k. wynika natomiast, że wobec sprawcy przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k. sąd może warunkowo zawiesić wykonania kary pozbawienia wolności w szczególnie uzasadnionych wypadkach.

W oceni Sądu Odwoławczego słuszne jest zapatrywanie Sądu Rejonowego, że oskarżony zasługuje na dobrodziejstwo warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary, choć w istocie zarówno w kwestionowanym wyroku jak i pisemnych jego motywach zabrakło odniesienia do przesłanki szczególnie uzasadnionego wypadku, o której mowa w art. 69 § 4 k.k. W świetle przywołanej regulacji tylko wówczas należy orzec karę z zastosowaniem dobrodziejstwa jej warunkowego zawieszenia, gdy wystąpi szczególnie uzasadniony wypadek w postaci wyjątkowego nasilenia okoliczności określonych w art. 69 § 2 k.k., przekraczającego potrzeby wymagane do zastosowania warunkowego

zawieszenia wykonania kary wobec sprawcy występku innego niż określony w art. 178a § 4 k.k. albo też za takim rozstrzygnięciem będzie przemawiała potrzeba społecznego oddziaływania kary, która może wynikać m.in. ze szczególnych, wyjątkowych okoliczności popełnienia przestępstwa.

Analiza okoliczności przedmiotowej sprawy, a zwłaszcza postawy oskarżonego K., zaprezentowanej także na rozprawie odwoławczej, doprowadziła Sąd Okręgowy do przekonania, że faktycznie mimo uprzedniej karalności nie jest on sprawcą zdemoralizowanym, wobec którego oczekiwany skutek może odnieść wyłącznie kara o charakterze bezwzględny. Na korzyść oskarżonego przemawia bowiem jego zachowanie po popełnieniu zarzucanego mu przestępstwa, tzn. przyznanie się do winy i okazanie szczerzej skruchy, mimo iż taka postawa w istocie nie gwarantuje, że oskarżony ponownie nie dopuści się prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości. Taką gwarancją mogą jednak stanowić zaproponowane i zaakceptowane przez Sąd Rejonowy dodatkowe dolegliwości w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów na okres 4 lat, zobowiązania do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu i do udziału w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych, dozoru kuratora a także świadczenia pieniężnego w kwocie 1000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, tym bardziej że oskarżony na rozprawie odwoławczej dał wyraz temu, iż zrozumiał naganność swojego postępowania. Zapytany o treść złożonego wniosku w zakresie zakazu prowadzenia pojazdów oskarżony podał, że miał na myśli orzeczenie wobec niego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów, gdyż uważa, że po tym co zrobił nie powinien już mieć prawa jeździć czymkolwiek i to dożywotnio (k. 70), co nie tylko usuwa sformułowane przez prokuratora wątpliwości dotyczące wydania przez Sąd Rejonowy orzeczenia zgodnego z wnioskiem oskarżonego ale również unaocznia, że prowadzone postępowanie i realna perspektywa orzeczenia kary o charakterze bezwzględny odniosły skutek w postaci szczerzej skruchy oskarżonego oraz krytycznego nastawienia do popełnionego przestępstwa. Taka postawa oskarżonego, umacniana uczestnictwem w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych i współpracą z kuratorem przez okres kolejnych 5 lat pozwala sformułować wobec oskarżonego prognozę przestrzegania porządku prawnego w przyszłości, tym bardziej że powrót na drogę przestępstwa może skutkować nie tylko kolejnymi sankcjami, ale także zarządzeniem wykonania orzeczonej w toku niniejszego procesu stosunkowo surowej kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Zaznaczyć przy tym trzeba, że nie tylko perspektywa odbycia orzeczonej kary pozbawienia wolności stanowi dla B. K. istotną dolegliwość, ale przede wszystkim orzeczony wobec niego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów na okres czterech lat oraz świadczenie pieniężne w wysokości równej jego dwumiesięcznym dochodom.

Reasumując powyższe rozważania stwierdzić należy, że w ocenie Sądu Odwoławczego orzeczona wobec oskarżonego kara 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby połączona z zobowiązaniem do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu, zobowiązaniem do udziału w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, dozorem kuratora i świadczeniem pieniężnym w wysokości 1000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej stanowi trafną reakcję karną na przestępstwo popełnione przez B. K., albowiem suma tej kary i środków karnych należycie odzwierciedla stopień społecznej szkodliwości czynu oraz zapewnia spełnienie celów kary. Podkreślenia wymaga, że w ocenie Sądu Odwoławczego tak ukształtowany wymiar kary nie wpłynie negatywnie na realizację względów ogólnoprewencyjnych oraz zapobiegnie wykształceniu w społeczeństwie błędnego przekonania o nadmiernej pobłażliwości organów sprawiedliwości wobec sprawców tego rodzaju przestępstw. Istotą prewencji ogólnej nie jest bowiem wymaganie wymierzania wyłącznie surowych kar, lecz kształtowanie w społeczeństwie przekonania o nieuchronności kary, jej dostosowaniu do okoliczności podmiotowo-przedmiotowych czynu i jego sprawcy, a zatem o karaniu sprawiedliwym, tworzącym atmosferę zaufania dla obowiązującego systemu prawnego. Wyraźnie należy bowiem podkreślić, że pierwszym i najogólniejszym celem kary jest realizacja idei sprawiedliwości, której jednak nie należy rozumieć w kategoriach odwetu czy restytucji moralnej, lecz w kontekście współmierności kary do stopnia winy sprawcy i szkodliwości jego czynu (por. m.in. A. Marek, Prawo karne, Warszawa 2006, s. 236).

Na zakończenie niniejszych wywodów zaznaczyć także trzeba, że dokonując kontroli instancyjnej wydanego wyroku Sąd Okręgowy miał również na względzie, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane przy braku sprzeciwu ze strony prokuratora, który rezygnując z udziału w rozprawie głównej musiał liczyć się z tym, że B. K. wystąpi z wnioskiem w trybie art. 387 k.p.k., zwłaszcza że już w toku postępowania przygotowawczego wyrażał wolę zawarcia porozumienia

obejmującego orzeczenie kary o charakterze nieizolacyjnym. Wobec tego nieobecność prokuratora na rozprawie oznaczała, że zrezygnował on z wykazywania, że słuszna i sprawiedliwa jest wyłącznie bezwzględna kara pozbawienia wolności i musiała zostać odczytana zarówno przez Sąd I instancji jak i przez oskarżonego jako zgoda na zawarcie konsensusu. W tej sytuacji aktualne stanowisko oskarżyciela, domagającego się kontynuowania procesu przed Sądem I instancji i orzeczenia surowszej kary jest wyrazem braku lojalności wobec pozostałych uczestników postępowania i już z tego powodu wymagało bardzo dużej rozwagi. Co ważniejsze jednak i co zostało wykazano powyżej, w okolicznościach niniejszej sprawy kwestionowane przez prokuratora rozstrzygnięcie okazało się co do zasady trafne, i to zarówno pod względem materialnym jak i formalnym.

W konsekwencji uznać należało, że apelacja prokuratora zasługiwała na uwzględnienie wyłącznie w części dotyczącej podstawy warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej wobec oskarżonego B. K. kary pozbawienia wolności. Błędem Sądu Rejonowego było bowiem pominięcie art. 69 § 4 k.k., który stanowi szczególną przesłankę warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec sprawcy występku z art. 178a § 4 k.k.

Stwierdzając ww. uchybienie Sąd Odwoławczy nie był jednak zobligowany do uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Zgodnie bowiem z aprobowaną przez Sąd Okręgowy uchwałą 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2013 roku, kontrolę instancyjną wyroku wydanego w trybie określonym w art. 343 k.p.k. poza modyfikacją wynikającą z art. 434 § 3 k.p.k., przeprowadza się na zasadach ogólnych (I KZP 5/13, OSNKW 2013/11/92). Podniesiona w przywołanej uchwale argumentacja jest trafna również w przypadku zaskarżenia wyroku wydanego w trybie art. 387 k.p.k., a więc obejmującego porozumienie procesowe zawarte na rozprawie głównej, stąd też nie ma przeszkód do wydania rozstrzygnięcia o charakterze reformatoryjnym, w szczególności jeśli błąd Sądu I instancji polegał wyłącznie na wskazaniu niepełnej podstawy prawnej rozstrzygnięcia, którego zasadność nie budzi wątpliwości.

Mając na uwadze przywołane wyżej zapatrywanie oraz okoliczności niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie 1. wyroku podstawę warunkowego zawieszenia orzeczonej kary pozbawienia wolności uzupełnił o przepis art. 69 § 4 k.k. W pozostałym zakresie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy, albowiem dalsze zarzuty sformułowane przez prokuratora okazały się chybione, a przy tym w toku kontroli odwoławczej nie dostrzeżono żadnych uchybień, które w myśl art. 439 § 1 k.p.k., art. 440 k.p.k. bądź art. 455 k.p.k. należałoby wziąć pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w punkcie 3. wyroku, zwalniając oskarżonego, na podstawie art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych, z obowiązku ich poniesienia. Za wydaniem przedmiotowego rozstrzygnięcia przemawiały względy słuszności, bowiem konieczność przeprowadzenia kontroli odwoławczej wyroku Sądu I instancji i zmiany wydanego rozstrzygnięcia była wynikiem błędu Sądu, natomiast postawa oskarżonego w toku procesu pozwalała na jego zakończenie bez przeprowadzania rozprawy.

SSO Jarosław Komorowski